

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11CoCsp/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7920201423
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7920201423.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Martina Kolesára a JUDr. Borisa Brondoša v spore žalobcov: 1/ A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, N., 2/ I. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, N., proti žalovanému: BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, so sídlom Karadžičova 2, 821 08 Bratislava, IČO: 47 258 713, zastúpenému: Advokátska kancelária Nagyová Tenkač, s. r. o., so sídlom Ružinovská 42, Bratislava, IČO: 36 862 169, o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 6. októbra 2021 sp. zn. 13Csp/27/2020-163 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 27. októbra 2021 sp. zn. 13Csp/27/2020-176

rozhodol:

- I. Zrušuje rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom a konanie zastavuje.
- II. Stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trebišov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom určil, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydání kreditnej karty a rámcová zmluva o poskytovaní platobných služieb zo dňa 15.03.2014 sú bezpoplatkové a bezúročné, určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 15.03.2014 je neplatná, rozhodol o trovách konania tak, že žalobcom voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a dopĺňacím rozsudkom v prevyšujúcej časti zamietol žalobu.

2. Tento rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný.

3. Krajský súd v Košiciach ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalovaného podľa ust. § 34 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ešte pred jeho prejednaním, procesným postupom podľa § 161 v spojení s § 378 ods. 1 CSP, skúmal v zmysle § 380 ods. 2 CSP, či sú splnené procesné podmienky, za ktorých môže vo veci konať a rozhodnúť a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne pre vadu spočívajúcu v nedostatku procesnej podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Z tohto dôvodu napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom podľa ust. § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil a konanie podľa ust. § 391 ods. 1 v spojení s § 62 a § 161 ods. 1 a 2 CSP zastavil.

4. Podľa ust. § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

5. Podľa § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

6. Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

7. Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Procesnú subjektivitu má ten subjekt práva, ktorý vo sfére práva hmotného disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. Právnická osoba nadobúda spôsobilosť na práva a povinnosti svojím vznikom, t.j. spravidla konštitutívnym zápisom do príslušného registra. V procesnom zmysle predstavuje procesná subjektivita tzv. procesnú podmienku, ktorou rozumieme určitú procesnú danosť, ktorá musí existovať, aby sú vo veci mohol konať a rozhodnúť. Procesná subjektivita (§ 61 CSP) predstavuje takú procesnú podmienku konania, ktorej neexistencia tvorí spravidla neodstrániteľnú vadu konania. Na nedostatok procesnej subjektivity musí súd prihliadať z úradnej povinnosti počas celého konania. Ak súd zistí, že strana sporu nedisponuje procesnou subjektivitou už v čase začatia konania, indikuje tzv. neodstrániteľnú vadu konania, následkom ktorej je obligatórne zastavenie konania (§ 62 CSP, pozri tiež Števček, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, s. 223 - 225).

10. Z citovaného ust. § 161 ods. 1 CSP teda pre súd vyplýva povinnosť prihliadať kedykoľvek počas konania na to, či sú procesné podmienky splnené. Rovnaká povinnosť je uložená aj odvolaciemu súdu, a to aj vtedy, ak nedostatok procesných podmienok nebol stranou sporu výslovne ako odvolací dôvod uplatnený. Ide zároveň o jediný prípad, kedy odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

11. Podľa ustálenej právnej praxe odštepny závod ani iná organizačná zložka podniku nemá spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania. Ak je v žalobe pri označení úplného obchodného názvu podniku uvedená aj organizačná zložka, ktorej sa spor týka, nie je to dôvod na zastavenie konania (R 57/1996).

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3Cdo 92/2004 zo dňa 1.11.2004 konštatoval, že ust. § 103 O.s.p. (pozn. odvolacieho súdu: v súčasnosti ust. § 161 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016) ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadnúť na to, či sú splnené všetky zákonom ustanovené procesné podmienky konania, aby súdne konanie mohlo prebehnúť a aby súd mohol vydať rozhodnutie. Jednou zo základných procesných podmienok konania, ktoré je súd povinný skúmať z úradnej povinnosti (t.j. aj bez návrhu), je splnenie podmienky civilnoprávnej subjektivity, t.j. spôsobilosti byť účastníkom civilného procesu v zmysle § 19 O.s.p. (pozn. odvolacieho súdu: v súčasnosti prevzatá úprava v ust. § 61 CSP). Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, ktorý vedie k zastaveniu konania podľa § 104 ods. 1 prvej vety O.s.p.; nemožno ho odstrániť ani opravou podľa § 43 O.s.p. (od 1.7.2016 § 128 CSP), pretože nejde o vadu podania spočívajúcu v jeho nesprávnosti alebo neúplnosti. V sporových konaniach, ktoré možno začať iba na základe žaloby, je žalovaným ten, koho žalobca v žalobe ako účastníka konania takto v zmysle § 90 O.s.p. označil.

13. V rozsudku sp. zn. 5Cdo 61/2003 zo dňa 23.7.2003 Najvyšší súd SR konštatoval, že právnické osoby zapisované do obchodného registra sa stávajú subjektmi práva, t.j. nadobúdajú právnu subjektivitu, a teda aj spôsobilosť byť účastníkom konania dňom svojho vzniku, ktorým je deň ich zápisu do uvedeného registra, a strácajú túto subjektivitu dňom výmazu z obchodného registra. Posudzovanie otázky právnej subjektivity účastníka konania v občianskom súdnom konaní predpokladá jeho riadne označenie. I keď v prípade právnických osôb sú ich základnými pojmovými znakmi názov a sídlo, nie sú tieto údaje jedinými identifikačnými znakmi, ktoré právnickú osobu identifikujú. Takýmto identifikačným údajom je aj identifikačné číslo právnickej osoby, ktoré sa povinne zapisuje do obchodného registra. V závere tohto rozhodnutia najvyšší súd dospel k záveru, že účastníkovi konania (žalovanému) bola odňatá možnosť konať pred súdom práve z dôvodu nesprávneho posúdenia otázky jeho spôsobilosti byť účastníkom konania.

14. Odvolací súd poukazuje na to, že formou podnikania zahraničnej právnickej osoby na území Slovenskej republiky v zmysle ust. § 21 ods. 3 Obchodného zákonníka je podnikanie tejto osoby prostredníctvom organizačnej zložky jej podniku umiestnenej na území Slovenskej republiky. Podnikanie zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky sa rozumie na účely tohto zákona podnikanie tejto osoby, ak má podnik alebo jeho organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky. Oprávnenie zahraničnej osoby podnikáť na území Slovenskej republiky vzniká ku dňu zápisu podniku tejto osoby alebo jeho organizačnej zložky do obchodného registra v rozsahu predmetu podnikania zapísanom v obchodnom registri (§ 21 ods. 4 Obchodného zákonníka). Z cit. ustanovení vyplýva, že organizačná zložka zahraničnej osoby nemá právnu subjektivitu, t.j. nemôže vo vlastnom mene nadobúdať práva a povinnosti a robiť právne úkony a nič na tom nemení ani skutočnosť, že organizačná zložka je zapísaná v príslušnom obchodnom registri. Spôsobilosť byť stranou sporu (procesnú subjektivitu) má len zahraničná právnická osoba a nie jej organizačná zložka a to napriek tej skutočnosti, že je zapísaná v obchodnom registri. Subjektom konania musí pred súdom byť vždy zahraničná právnická osoba a to aj v prípade, ak sa jedná o spor týkajúci sa jej organizačnej zložky. Údaj o umiestnení organizačnej zložky má význam pre posúdenie miestnej príslušnosti súdu v prípade, ak žalobca nechce podávať žalobu na miestne príslušnom súde v zahraničí.

15. V konaní je potrebné rozlišovať medzi nedostatkom podmienky konania a vadou žaloby ako samostatne upravenými pojmami procesného práva, ktoré nie je možné navzájom zamieňať a ktorých predpoklady a dôsledky sú odlišné a s ktorými sa následne spája aj rozdielny postup súdu v sporovom konaní. Nedostatok podmienky konania nie je vadou žaloby z hľadiska jej správnosti či úplnosti a vada žaloby naopak nepredstavuje nedostatok podmienky konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 143/2006, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. apríla 2020, sp. zn. 8Cdo/61/2020).

16. Nedostatok procesnej podmienky spôsobuje tzv. vadu konania. Nedostatok procesnej subjektivity strany sporu, ak táto vada existuje už od momentu začatia konania, je takým nedostatkom podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Túto vadu konania nemožno napraviť žiadnym spôsobom, doplnením ani opravou podania, lebo nejde o nesprávnosť alebo neúplnosť podania, ktoré nemožno zamieňať s nedostatkom v podmienkach konania. Nedostatok procesnej subjektivity nemožno odstrániť ani tak, že súd akceptuje „opravu“ či „upresnenie“ označenia procesne nespôsobilého subjektu (strany sporu). Ak súd zistí nedostatok procesnej subjektivity v návrhu (žalobe) označeného žalovaného (ktorý tu je už v čase začatia konania), nemôže v konaní pokračovať, ale konanie musí byť v každom štádiu obligatórne zastavené.

17. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní v danej veci nezohľadnil uvedené východiská ustálené v právnej praxi, pokiaľ ide o označenie žalovaného, nesprávne postupoval podľa ust. § 129 CSP a neprihliadol na vadu spôsobenú (neodstrániteľným) nedostatkom podmienky konania, ktorá tu existovala už v čase začatia konania a postupoval v rozpore so zákonom, pokiaľ dospel k záveru o potrebe podaní žalobu vecne prejednať. Z označenia žalovanej strany v žalobe, z obsahu žaloby a z predložených dokladov k nej pripojených na č.l. 10 až 18 (zmluvy a plnomocenstiev) je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že žalobcovia podali žalobu proti subjektu nespôsobilému byť stranou sporu (konania) - BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočke zahraničnej banky, o čom svedčí aj v žalobe uvedené sídlo pobočky: Karadžičova 2, Bratislava a IČO: 47 258 713, ktoré tento subjekt riadne identifikujú (výpis z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, Oddiel: Po, vložka č. 2990/B). Pobočka zahraničnej banky ako organizačná zložka podniku zahraničnej osoby BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE, boulevard Haussmann 1, Paríž 750 09, Francúzska republika, Právna forma: Sociétés anonymes (akciová spoločnosť), Register a číslo zápisu do registra, v ktorom je zapísaná: Register: Obchodný register spoločností Paríž číslo zápisu: 542097902, nemá hmotnoprávnu spôsobilosť nadobúdať práva a povinnosti a ani procesnú subjektivitu v zmysle ust. § 61 CSP. Ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, a preto musel byť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z 6. októbra 2021 sp. zn. 13Csp/27/2020-163 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 27. októbra 2021 sp. zn. 13Csp/27/2020-176 postupom podľa ust. § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušený a konanie podľa ust. § 391 ods. 1 v spojení s § 62 a § 161 ods. 1 a 2 CSP bolo odvolacím súdom zastavené. S ohľadom na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie, má toto uznesenie povahu rozhodnutia, ktorým sa konanie končí i vo vzťahu k prvoinštančnému štádiu konania, a preto odvolací súd v súlade s ust. § 262 ods. 1 CSP rozhodol o trovách celého konania.

18. Podľa ust. § 255 CSP (1) súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. (2) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

19. Podľa ust. § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

20. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 262 ods. 1, § 256 ods. 1 v spojení s ust. § 396 CSP, v súlade s ktorými žalobcovia, ktorí podaním žaloby proti procesne nespôsobilému subjektu, zastavenie konania procesne zavinili, nemajú právo na náhradu trov konania a žalovanému subjektu bez procesnej subjektivity (pobočke zahraničnej banky) právo na náhradu trov nevzniklo, keďže je vylúčené, aby vo vzťahu k takému subjektu vznikli akékoľvek práva a povinnosti, právo na náhradu trov konania nevynímajúc. Z tohto dôvodu rozhodol odvolací súd o trovách konania pred súdom prvej inštancie a tiež odvolacieho konania tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.